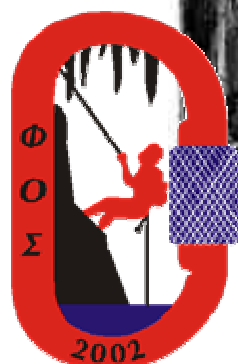

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΛΑΜΑ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΠΗΛΑΙΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΣΤΑ ΣΠΗΛΑΙΑ

Οι καταστροφές που προκαλούνται στα σπήλαια (και όχι μόνο) έχουν αποκλειστικά και μόνο ανθρωπογενείς αιτίες.

Παρένθεση: Δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε πως ένας π.χ. σεισμός που προκαλεί την κατακρήμνιση ενός τμήματος ή και όλου του σπηλαίου είναι «αίτιο καταστροφής» αφού το ίδιο το σπήλαιο, ευρισκόμενο κατά πάσα πιθανότητα στο ίδιο τεκτονικό ρήγμα που μας έδωσε το σεισμό, δημιουργήθηκε και διευρύνθηκε από αυτό. Και γιατί καταστράφηκε; Μετά από δέκα χιλιάδες ή δέκα εκατομμύρια χρόνια (τι σημασία έχει σε γεωλογική κλίμακα;) ποιος μπορεί να ξέρει εάν θα μπορούμε να μιλάμε για ένα μεγαλειώδες σύστημα σπηλαίων που ξεκίνησε από αυτό το σπήλαιο; Ένα σπήλαιο μπορεί να ξεκινά να δημιουργείται ως καταβόθρα που αποστραγγίζει τα νερά μιας περιοχής. Κάποια στιγμή η καταβόθρα κλείνει και τότε αρχίζει να εμφανίζεται ένας λαμπρός διάκοσμος εκεί που το νερό έρεε με ορμή. Ύστερα από δέκα χιλιάδες ή δέκα εκατομμύρια χρόνια η καταβόθρα αποφράσσεται και τα νερά εισέρχονται με ορμή. Ο διάκοσμος καταστρέφεται και ο κύκλος ξαναξεκινά. Το νερό είναι δημιουργός ή καταστροφέας; Ή απλά είναι μια νότα στον μυστικό ρυθμό της φύσης;

Οπότε επανερχόμεθα και επαναλαμβάνουμε: Οι καταστροφές που προκαλούνται στα σπήλαια έχουν αποκλειστικά και μόνο ανθρωπογενείς αιτίες.

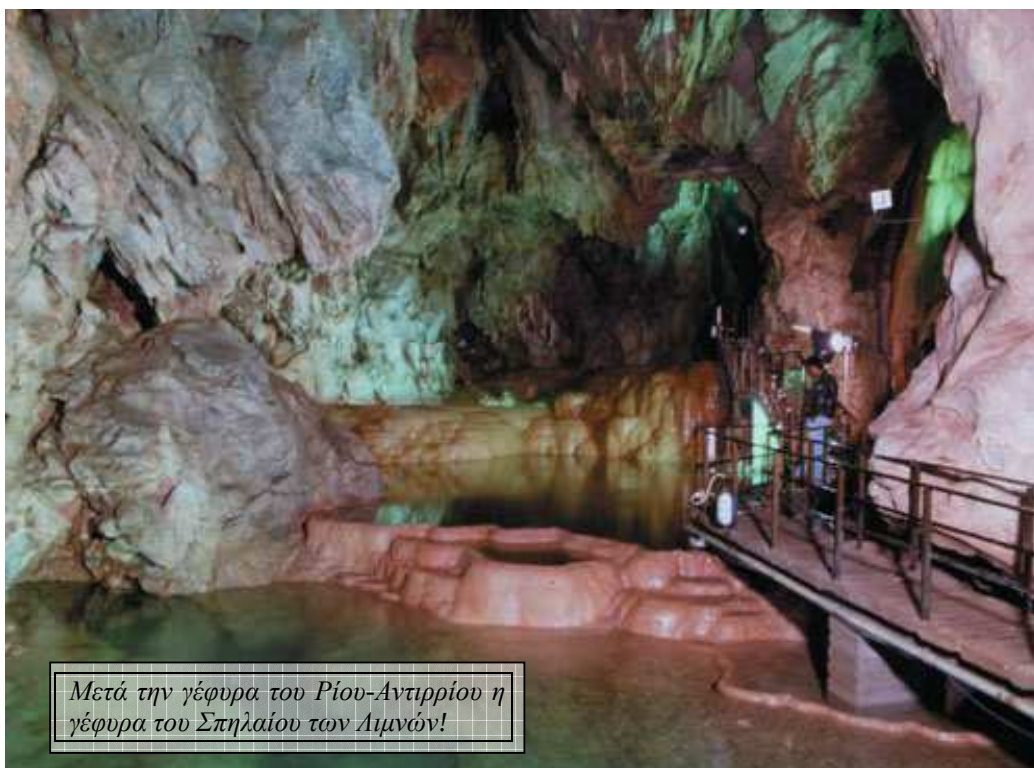
Ποιες είναι αυτές;

- A. Ενσωμάτωση ή εναπόθεση οικοδομικών υλικών
- B. Ραδιενέργεια
- Γ. Φωτισμός
- Δ. Βανδαλισμοί
- Ε. Ανατινάξεις
- Στ. Μεταβολή των κλιματολογικών συνθηκών
- Z. Διοξείδιο του άνθρακα
- H. Ανθρώπινο σώμα
- Θ. Εγκατάλειψη οργανικών και ανόργανων ουσιών
- I. Ασετυλίνη

Και οι εννέα πρώτες εμφανίζονται στα «τουριστικά» ή «αξιοποιημένα» σπήλαια. Οι τέσσερις πρώτες αποκλειστικά σε αυτά...

Καταστροφές όμως γίνονται και στα μη τουριστικά, αλλά γνωστά σπήλαια από «επισκέπτες», «ερευνητές» ή κοινούς αρχαιοκάπηλους. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται καταστροφές από: φωτισμό, βανδαλισμούς, ανατινάξεις, μεταβολή των κλιματολογικών συνθηκών, διοξείδιο του άνθρακα, ανθρώπινο σώμα και εγκατάλειψη οργανικών και ανόργανων ουσιών. Αλλά και οι σπηλαιολόγοι έχουμε το μερίδιο ευθύνης μας (το πόσο μεγάλο είναι θα το εξετάσουμε στη συνέχεια). Κάνουμε ζημιά στο σπήλαιο με: ανατινάξεις, μεταβολή των κλιματολογικών συνθηκών, διοξείδιο του άνθρακα, ανθρώπινο σώμα, εγκατάλειψη οργανικών και ανόργανων ουσιών και ασετυλίνη.

Ας τις εξετάσουμε τώρα αναλυτικά:

Α. Ενσωμάτωση ή εναπόθεση οικοδομικών υλικών. Αποκλειστικό προνόμιο των «τουριστικών» ή «αξιοποιημένων» σπηλαίων. Οι επισκέπτες δεν μπορούν να κινούνται σε υγρούς, γλιστερούς και λασπωμένους διαδρόμους. Οπότε ρίχνουμε ένα μπετουδάκι και ...καθαρίζουμε. Το αποτέλεσμα: εκεί που υπήρχε μόνο η άσπιλη άργιλος τώρα να βρίσκονται μέρος ή και όλα από τα παρακάτω:

1. Σκυρόδεμα
2. Αμμοκονίαμα
3. Τσιμεντόλιθοι
4. Σιδερικά
5. Χαρτιά
6. Πλαστικά
7. Χαλίκια (που δεν έχουν καμιά σχέση με τα πετρώματα του σπηλαίου)
8. Καρφιά
9. Ξύλα
10. Σωλήνες
11. Κουτιά
12. Μονωτικά
13. Ταινίες
14. Βίδες και άλλο σιδηρικό υλικό (σύρματα, κλπ)
15. Καλώδια και άλλο ηλεκτρολογικό υλικό
16. Φωτιστικά
17. Είδη κιγκαλερίας
18. Μπογιές
19. Σκουριές
20. Τσουβάλια
21. Δικτυώματα

Όλα αυτά συμβαίνουν γιατί η «αξιοποίηση» γίνεται από άσχετους, χωρίς σχεδιασμό σεβασμό και αγάπη για το σπήλαιο (γενικά και ειδικά). Το δε εργατικό προσωπικό είναι ανειδίκευτο και εργάζεται χωρίς επίβλεψη. Η λύση είναι απλή: οι όποιες ελάχιστες απαραίτητες επεμβάσεις γίνονται με σεβασμό!

Β. Ραδιενέργεια Έχετε υπόψη σας για τις αυξημένα επίπεδα ραδιενέργειας σε κτίρια που «αερίζονται» μόνο από τον κλιματισμό; Στο κλειστό σύστημα των σπηλαίων με τους τόνους από τσιμέντο που έχει πέσει για να «αξιοποιηθεί» τα αποτελέσματα είναι πολύ, πολύ χειρότερα... Η επανάληψη της τελευταίας παραγράφου του αιτίου καταστροφής Α περιττεύει....

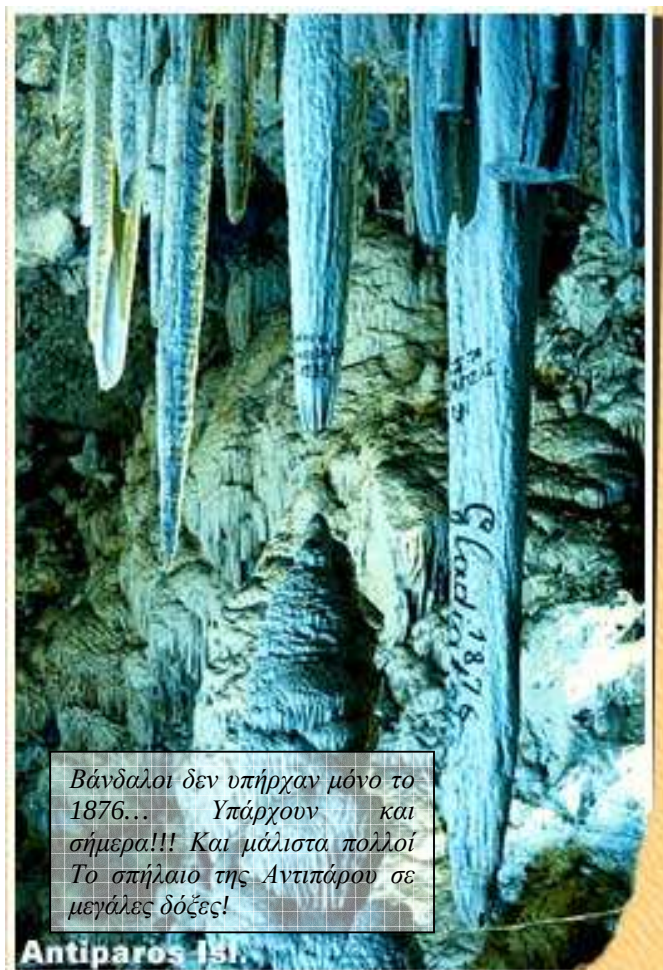
Γ. Φωτισμός. Η μεγάλη χαίνουσα πληγή. «Αξιοποιημένο» σπήλαιο χωρίς άφθονο

Όχι, το σπήλαιο των Λιμνών δεν πρασίνισε από το κακό του (αν και θα μας άξιζε). Απλά αποφασίσαμε να το δούμε και ως κήπο! Γιατί όχι!

φωτισμό δεν είναι αξιοποιημένο. Οπότε βάζουμε μερικές δεκάδες προβολείς και ...εγένετο φως. Αλλά εγένετο και ...χλωρίδα. Οπότε ο διάκοσμος από λευκός γίνεται ...πράσινος. Γιατί συμβαίνει αυτό: αφού τα σπήλαια έχουν άφθονη υγρασία, σταθερή θερμοκρασία και με την βοήθεια της «αξιοποίησης» και το απαραίτητο φως. Όσο για τα σπώρια (συνήθως εμφανίζονται πρώτα μύκητες) ας είναι καλά οι επισκέπτες.

Η λύση; Φωτισμός ο οποίος ούτε θερμότητα αποδίδει στο χώρο και το φως περιορίζεται σε συγκεκριμένα μήκη κύματος που δεν ευνοούν την ανάπτυξη χλωρίδας. Αισθητήρες χώρου και χρονοδιακόπτες ώστε ο φωτισμός να μένει αναμμένος όσο το δυνατόν λιγότερο. Αλλά αυτά κοστίζουν, ο «επενδυτής» πρέπει να βγάλει περισσότερα επενδύοντας ...τίποτε. Φυσικά εάν υποχρεωθεί, τα πράγματα αλλάζουν...

Δ. Βανδαλισμοί. Πόσα και πόσα σπήλαια έχουν υποφέρει. Πόσοι σταλακτίτες έχουν αποσπαστεί από το φυσικό τους χώρο για να γίνουν απλές πέτρες σε σαλόνια νεόπλουτων νεοελλήνων; Πόσα σπήλαια έχουν εκσκαφτεί για τόσους και τόσους γελοίους λόγους που ξέρουμε ή δεν ξέρουμε (θυμάστε την σπηλιά του Νταβέλη στην Πεντέλη ή την ανασκαφή μιας σπηλιάς - που δεν θυμάμαι τώρα - με ...μπουλντόζες για να βρεθεί ο ...θησαυρός); Σε πόσα σπήλαια έχουμε βρει φωτιές όχι από ξωμάχους ή βοσκούς (αυτοί τις ανάβουν περιοριζόμενοι στον πρώτο θάλαμο και κατ' ανάγκη συνήθως) αλλά από ερευνητές, κομάντο, σατανιστές και άλλα βλήματα. Σπήλαια με τεράστια παλαιοντολογική

και αρχαιολογική σημασία καταστρέφονται από τις λαθρανασκαφές (και όχι μόνο)! Σε τόσες και τόσες περιοχές της Ελλάδας δεν χρειάζεται να ψάχνουμε για ΧΥΤΑ. Όλο και κάποιο σπήλαιο θα υπάρχει εκεί κοντά. Όσο για τους «ανθρώπους» που ικανοποιούν των γελοία ματαιοδοξία τους γράφοντας την ...ονοματάρια τους ώστε να αποδείξουν πως εισήλθαν πενήντα ή εκατό μέτρα μέσα σε ένα σπήλαιο κάνοντας το δικό τους ταξίδι στην ...κούφια γη, τι να πούμε; Μέχρι και κομματικά συνθήματα έχουμε βρει (μάλλον το Κόμμα τους τους έκανε τα εγκεφαλικά κύτταρα)! Και πόσοι σπηλαιολόγοι (συνήθως όταν είναι άπειροι) δεν έχουν αποδειχθεί τόσο μα τόσο

απρόσεκτοι (μηδενός του υπογράφοντος εξαιρουμένου – ελπίζω στην σπηλαιολογική μου νεότητα και μόνο!);

Οπότε: Οι καταστροφές που προκαλούν οι σπηλαιολόγοι είναι μάλλον ελάχιστες και ...κατά λάθος. Οι καταστροφές που προκαλούν «επισκέπτες – ερευνητές - κλπ» αποτρέπονται με αγωγή και αυστηρές ποινές. Οι καταστροφές σε «αξιοποιημένα» σπήλαια είναι υποχρεωτικές και αναπόφευκτες. Μόνο να τις περιορίσουμε στο ελάχιστο μπορούμε...

Ε. Ανατινάζεις. Πώς συνδέουμε ένα σπήλαιο υπό «αξιοποίηση» με την επιφάνεια όταν η κανονική είσοδος είναι στενή και δυσπρόσιτη; Μα, με μερικά μασούρια δυναμίτη! Πώς μετακινεί ο αρχαιοκάπηλος κάτι «παλιόβραχα» που τον εμποδίζουν; Με την ίδια αλάνθαστη μέθοδο! Στάχτη και μπούρμπερη!

Οι σπηλαιολόγοι χρησιμοποιούν ορισμένες φορές εκρηκτικά για την διάνοιξη στενών περασμάτων και στην σπηλαιοδιάσωση. Αλλά με δεδομένο ότι εκρηκτικά μπορούν να χρησιμοποιήσουν μόνο πολύ λίγοι σπηλαιολόγοι, αυτοί είναι εξαιρετικά έμπειροι και με υψηλό επίπεδο συνείδησης σε ότι αφορά την προστασία των σπηλαίων (και όχι μόνο). Άλλωστε το «club» είναι μικρό και εάν κάποιος παραβιάσει τους αυστηρούς μας κανόνες και θα ξέρουμε ποιος είναι και στη δική μας σέντρα θα τον βγάλουμε!

Στ. Μεταβολή των κλιματολογικών συνθηκών. Τα σπήλαια είναι ένα εν πολλοίς κλειστά συστήματα και ελάχιστο έως πολύ λίγο επηρεάζονται από τις ταχύτατα και συνεχώς μεταβαλλόμενες εξωτερικές κλιματολογικές συνθήκες

Τι γίνεται όταν κατασκευάζεται μια τεχνητή είσοδος; Τα ισχυρά ρεύματα αέρα που δημιουργούνται από τις τεχνητές εισόδους αλλάζουν ριζικά και ταχύτατα τις κλιματολογικές συνθήκες του σπηλαίου. Οι δεκάδες ή και εκατοντάδες επισκέπτες αυξάνουν την υγρασία και θερμοκρασία του σπηλαίου (σας φαίνεται αμελητέο; πόση ώρα παραμονής σε μια αίθουσα χρειάζεται μια ολιγομελής ομάδα σπηλαιολόγων για να αρχίσουν να μας καταστρέφουν τις φωτογραφίες όχι τα φαντασματάκια, αλλά τα συννεφάκια της υγρασίας...Και τέλος ο φωτισμός: σε όλα τα σπήλαια που υπάρχουν λαμπτήρες πυρακτώσεως μάλλον προς εκκολαπτικός θάλαμος πτηνοτροφείου φέρνουν. Η λύση για τα «αξιοποιησιμα» και «αξιοποιημένα» σπήλαια είναι απλή; Αυστηρές μελέτες ως προς τις διανοίξεις, τον μέγιστο αριθμό επισκεπτών που «αντέχει» ένα σπήλαιο και το φωτισμό. Δύσκολο;

Ζ. Διοξείδιο του άνθρακα Όταν το διοξείδιο του άνθρακα υπερβαίνει τις κανονικές τιμές τότε ο διάκοσμος ενός σπηλαίου (ανθρακικό ασβέστιο) μετατρέπεται σε ...γύψο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που ίσως γνωρίζετε: οι πρώτες δύο αίθουσες στο σπήλαιο του Ερμή στην Ζήρεια. Η καταστροφή εκεί έχει προκληθεί όμως από φυσικές αιτίες (η είσοδος έγινε μεγαλύτερη από μια π.χ. κατακρήμνιση ή οι ρίζες των φυτών αυξήθηκαν απελευθερώνοντας περισσότερο διοξείδιο. Αλλά αυτό είναι μια φυσική καταστροφή! Τι γίνεται με την καταστροφή που προσκαλείται από τους επισκέπτες στα «αξιοποιημένα» σπήλαια; Η λύση; Επακριβής προσδιορισμός του μέγιστου αριθμού επισκεπτών (και πάλι). Στα μη αξιοποιημένα σπήλαια τα οποία επισκέπτονται οι σπηλαιολόγοι η καταστροφή είναι από εξαιρετικά μικρή έως απειροελάχιστη. Γιατί; Διότι οι σπηλαιολογικές ομάδες είναι μικρές και επισκέπτονται το σπήλαιο σε αραιά χρονικά διαστήματα. Οπότε το σπήλαιο προλαβαίνει να «αναπνεύσει». Το ίδιο ισχύει και για τους λοιπούς «επισκέπτες».

Η. Ανθρώπινο σώμα. Το ανθρώπινο σώμα επηρεάζει το σπήλαιο προκαλώντας: α. μεταβολή της θερμοκρασίας, β. μεταβολή της υγρασίας, γ. αύξηση του διοξειδίου του άνθρακα (οι τρεις αυτοί παράγοντες εξετάστηκαν ήδη) και δ. με μικροοργανισμούς (μύκητες, βακτήρια κλπ) που μεταφέρει (και αυτός ο παράγοντας εξετάστηκε ήδη). Ωστόσο σε ένα σπήλαιο που δεν έχει μετατραπεί σε ένα ιδανικό θερμοκήπιο οι ξένοι προς το σπήλαιο μικροοργανισμοί θα πεθάνουν από το ακραίο περιβάλλον. Λύση: αυστηρές επιστημονικές μελέτες για το είδος του φωτισμού, των διαδρομών και του αριθμού των επισκεπτών. Για τους σπηλαιολόγους και λοιπούς «επισκέπτες» ισχύουν τα ίδια με το προηγούμενο αίτιο καταστροφής.

Θ. Εγκατάλειψη οργανικών και ανόργανων ουσιών. Κοινώς ...σκουπίδια. Τα ανόργανα έχουν εν πολλοίς αναλυθεί στα «οικοδομικά υλικά». Τι γίνεται με τα οργανικά; Επειδή προσφέρουν ιδανικό θρεπτικό υπόστρωμα για την χλωρίδα και

Και ζωγραφίζουμε και καλώδια βάζουμε. Και μπρίκια κολλάμε άμα λάχει. Α, ρε κορόιδο που τα μάζεψες!

πανίδα του σπηλαίου γρήγορα αποδομούνται και μεταπίπτουν σε οργανικές ρίζες που έχουν ιδιαίτερα ισχυρές διαβρωτικές ιδιότητες για τον σπηλαιοδιάκοσμο. Λύση; Για τα αξιοποιημένα σπήλαια ιδιαίτερη προσοχή στα σκουπίδια των επισκεπτών. Για τους ανεξέλεγκτους «επισκέπτες» αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο και επίσης αυστηρός έλεγχος. Για τους σπηλαιολόγους εκπαίδευση και υψηλό επίπεδο αυτοσυνείδησης (κάτι που νομίζω

πως υπάρχει). Για παράδειγμα το βάραθρο Πολύδροσου στον Παρνασσό το επισκέπτονται τα σεμινάρια σχεδόν όλων των σπηλαιολογικών ομίλων πλην της ΕΣΕ και ίσως του ΣΠΟΚ (που βρίσκεται στην Κρήτη). Ωστόσο κάτω δεν υπάρχει ούτε ένα σκουπιδάκι!

I. Ασετυλίνη. Αίτιο καταστροφής κατ' αποκλειστικότητα των σπηλαιολόγων. Ο πρώτος ρυπαντής είναι το ίδιο το αέριο της ασετυλίνης. Τοξικό σε μεγάλες συγκεντρώσεις. Ο δεύτερος ρυπαντής είναι η κάπνα όταν η καύση είναι ατελής. Προφανείς συνέπειες. Ο τρίτος ρυπαντής είναι το μονοξείδιο του άνθρακα. Επίσης προφανείς συνέπειες. Ο τέταρτος ρυπαντής είναι η γνωστή σκόνη που μένει μέσα στην μπουκάλια της ασετυλίνης. Επίσης τοξική. Λύσεις: α. Εκτιμούμε εάν χρειαζόμαστε πραγματικά την ασετυλίνη στο σπήλαιο που σκοπεύουμε να επισκεφθούμε. Εάν είναι μικρό η ασετυλίνη περισσεύει. Εάν η ομάδα είναι μεγάλη (π.χ. σε μια άσκηση σπηλαιοδιάσωσης) επίσης περισσεύει και οι σπηλαιολόγοι

Το σπήλαιο Lascaux στην Γαλλία με τις μοναδικές προϊστορικές τοιχογραφίες... Όταν οι επισκέπτες και ο φωτισμός άρχισαν να αλλοιώνουν το σπήλαιο με την πρασινάδα που προκαλούσαν οι κουτόφραγκοι το ΣΦΡΑΓΙΣΑΝ !!!.

μπορούν να την έχουν διαθέσιμη αλλά να μην την χρησιμοποιούν. Εάν το σπήλαιο είναι μεγάλο, αλλά η θερμοκρασία είναι ικανοποιητική μπορούμε να χρησιμοποιούμε φωτιστικά μπαταρίας (για την ακρίβεια φακούς LED) και για περίπτωση ανάγκης να μεταφέρουμε μερικά κεράκια (για την κατασκευή ζεστού σημείου). Κλπ κλπ κατά περίπτωση. ΠΟΤΕ όμως, μα ΠΟΤΕ δεν εγκαταλείπουμε σκόνη της ασετυλίνης μέσα στο σπήλαιο όπως δυστυχώς έκανα οι παλαιότεροι σπηλαιολόγοι.

Συμπέρασμα: όπως και για την υπόλοιπη γη και τα πλάσματα της, την μεγάλη μάνα όλων μας, ο άνθρωπος είναι (ή θα 'πρεπε να είναι!) υπεύθυνος για αυτήν και όλα τα πλάσματα της...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΣΠΗΛΑΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 941/1977

"Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού [και Επιστημών]⁽¹⁾"

(ΦΕΚ 320/Α'/17.10.1977)

Άρθρο

46

Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας

Η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας, με έδραν τας Αθήνας, έχει δικαιοδοσίαν επί ολοκλήρου της επικρατείας. Η αρμοδιότης αυτής ανάγεται εις την έρευναν, ανασκαφήν, μελέτην και προστασίαν των σπηλαίων, τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον από φυσικής, αρχαιολογικής, ιστορικής, *παλαιοντολογικής και παλαιοανθρωπολογικής* απόψεως, ως και εις την φύλαξιν, δημοσίευσιν και έκθεσιν των εξ αυτών προερχομένων ευρημάτων.

Σημειώσεις

1. Ήδη Πολιτισμού.

Απόφαση Υπουργού Πολιτισμού [και Επιστημών]⁽¹⁾
αρ. 34593/Π08/23.6.1983

"Προστασία σπηλαίων"

(ΦΕΚ 398/Β')

1. Τα σπήλαια περιλαμβάνονται στην κατηγορία των Μνημείων και θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα της Πολιτιστικής μας κληρονομιάς ως έργα του ανθρώπου ή της φύσης με παγκόσμια αξία από άποψη ιστορική, αισθητική, εθνολογική, ανθρωπολογική ή παλαιοανθρωπολογική (άρθρ. Ι, Νόμ. Π26).

2. Τα σπήλαια θεωρούνται παράλληλα ως αναπόσπαστο τμήμα και της αρχαιολογικής κληρονομιάς, της αρχαιότερης πηγής της Ευρωπαϊκής ιστορίας, η οποία απειλείται σοβαρά με την καταστροφή. Κατά συνέπεια κάθε είδους εύρημα ή αντικείμενο και κάθε ίχνος ανθρώπινης ύπαρξης (εργαλεία, οστά κ.λ.π.), που προέρχεται από τα σπήλαια, θεωρείται αρχαιολογικό αντικείμενο (άρθρ. Ι, Νόμ. 1127).

3. Η προστασία, η έρευνα, η ανασκαφή και η μελέτη των σπηλαίων, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από φυσική, αρχαιολογική, ιστορική, παλαιοντολογική και παλαιοανθρωπολογική άποψη, καθώς και η φύλαξη, η δημοσίευση και η έκθεση των πάσης φύσεως ευρημάτων, που προέρχονται από τά σπήλαια, ανήκει στην

αρμοδιότητα και την ευθύνη του Κράτους και ειδικότερα του Υπουργείου Πολιτισμού [και Επιστημών]⁽¹⁾ διά της Ειδικής Περιφερειακής μονάδας του, δηλ. της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας ([άρθρ. 46, Π. Δ. 941/77](#)).⁽²⁾

4. Κάθε ενέργεια οποιουδήποτε κρατικού, Πανεπιστημιακού ή ιδιωτικού φορέα, υπάγεται στη δικαιοδοσία του ΥΠΠΕ και διέπεται από τις διατάξεις του Κ. Ν. 5351/32 "Περί Αρχαιοτήτων" και του Νομ. [1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830"](#). Οι περιφερειακές μονάδες του ΥΠΠΕ, οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές και [τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα και σταθμοί χωροφυλακής]⁽³⁾ καθίστανται συνυπεύθυνοι για την προστασία των σπηλαίων, λιμναίων ή εναλίων, σπηλαιοβαράθρων, δολίνων της περιοχής τους, σε συνεργασία με την αρμόδια Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας, απαγορεύοντας στο εξής κάθε είδους επέμβαση, εξερεύνηση, εκμετάλλευση, "αξιοποίηση" από οποιονδήποτε φορέα Ελληνικό ή ξένο, χωρίς προηγούμενη έγκριση του [ΥΠΠΕ]⁽⁴⁾

Σημειώσεις

1. Ήδη Πολιτισμού.

2. Για την απόδοση στο ΥΠ.ΠΟ. χώρων που έχουν σπηλαιολογικό ενδιαφέρον από τον Ε.Ο.Τ. βλ. [άρθρο 9 παρ. 13 του Ν. 2557/1997 \(ΦΕΚ 271/Α'/24.12.1997\)](#).

3. Η αρμοδιότητα αυτή της Ελληνικής Αστυνομίας, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 1, περ. Α', εδ. 3 της Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/57263/ 28.11.1994 (ΦΕΚ 894/ Β'/1.12.1994), έχει ήδη μεταβιβαστεί στη Δημοτική Αστυνομία, με το άρθρο 3 παρ. 1, περ. 14 και παρ. 2 του Ν. 2647/1998 (ΦΕΚ 237/Α') και θα ασκείται από αυτή μετά την έκδοση του Π.Δ. που προβλέπεται από την παρ. 8 του άρθρου 11 του Ν. 2503/1997. Μέχρι τότε η αρμοδιότητα αυτή εξακολουθεί να ασκείται από τις αστυνομικές αρχές.

NOMOS 2557/1997

"Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης"

(ΦΕΚ 271/Α'/24.12.1997)

Άρθρο 9

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Πολιτισμού αποδίδονται στο Υπουργείο Πολιτισμού χώροι που εκμεταλλεύεται ο Ε.Ο.Τ. οι οποίοι έχουν αρχαιολογικό ή σπηλαιογραφικό ενδιαφέρον, για τη διασφάλιση της αρχαιολογικής ή κάθε άλλης συναφούς επιστημονικής έρευνας. Με βάση την παραπάνω κοινή υπουργική απόφαση ο Υπουργός Πολιτισμού εκδίδει πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής οποιουδήποτε νέμεται, κατέχει ή χρησιμοποιεί τους χώρους στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος αυτή. Τρίτοι που τυχόν έχουν συμβατικά δικαιώματα χρήσης των παραπάνω χώρων μπορούν να αξιώσουν αποζημίωση με δικαιοπάροχο τον Ε.Ο.Τ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δικτυακός τόπος Εφορείας Παλαιανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας: www.culture.gr/2/21/214/21403e/g21403e0.html
2. Δικτυακός τόπος Σπηλαιολογικής Ομοσπονδία Ελλάδος: www.fhs.gr
3. Δικτυακός τόπος ΣΕΛΑΣ: www.selas.org
4. Δικτυακός τόπος ΣΠΕΛΕΟ: www.speleo.gr
5. Δικτυακός τόπος ΠΟΣΕΙΔΩΝ: www.speleoclubposeidon.gr
6. MANUEL TECHNIQUE DE L'EFS, ECOLE FRANCAISE DE SPELEOLOGIE
7. Alpine Caving Techniques, G. Marbach – B. Tourte
8. A Caving Manual, Lovelock, James
9. Εγκόλπιο Σπηλαιολογίας, ΣΠΕΛΕΟ 2003.
10. Αιτίες καταστροφών στα σπήλαια, Δημητρίλος Πάνος, ΕΣΕ 2000
11. Διάφορα δελτία της ΕΣΕ (διαβάστε τα όλα εάν μπορείτε)

Και εάν ξεχάσαμε κανέναν, συγγνώμη προκαταβολικά. ΔΕΝ ΤΟ ΚΑΝΑΜΕ ΕΠΙΤΗΔΕΣ!!! Μόλις μας το υπενθυμίσει θα επανορθώσουμε!

Σημείωση: όλες οι φωτογραφίες αξιοποιημένων σπηλαίων είναι από τα site των φορέων που τα διαχειρίζονται. Βλέπετε εμείς ούτε φωτογραφίες δεν μπορούμε να βγάλουμε...